

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI EDUKACJI, NAUKI
I MŁODZIEŻY
(NR 12)
z dnia 12 lutego 2020 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 12)

12 lutego 2020 r.

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży, obradująca pod przewodnictwem poseł **Mirosława Stachowiak-Różeckiej (PiS)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (druk 140).

W posiedzeniu udział wzięli: **Wojciech Maksymowicz** sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, **Izabela Żmudka** zastępca dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, **Marek Kisilowski** członek sekcji „Edukacja, młode pokolenie, sport” Narodowej Rady Rozwoju, prof. dr hab. **Zbigniew Marciniak** przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prof. dr hab. inż. **Jan Szmidt** przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, **Aleksy Borówka** przewodniczący i **Anna Szymczak** wiceprzewodnicząca Krajowej Reprezentacji Doktorantów, **Krzysztof Białas** wiceprzewodniczący do spraw studenckich i **Marcin Waryszak** wiceprzewodniczący do spraw partnerów Niezależnego Zrzeszenia Studentów, **Janusz Szczerba** prezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego, **Dominik Szczukocki** przewodniczący i **Maria Sapor** wiceprzewodnicząca Krajowej Sekcji Nauki Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, **Julian Srebrny** wiceprzewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Warszawskiego oraz **Zbigniew Zdrojewski** wiceprzewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Łódzkiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Daria Grochowska**, **Ewa Muszyńska** i **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Jakub Krowiranda** i **Urszula Sęk** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dzień dobry, szanowni państwo. Witam państwa bardzo serdecznie. Witam członków Komisji i zaproszonych gości.

Otwieram posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży.

Stwierdzam kworum.

Informuję, że Marszałek Sejmu skierowała do Komisji do pierwszego czytania poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (druk nr 140).

Czy są uwagi do porządku dziennego?

Dziękuję, nie widzę, nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny.

Przechodzimy do realizacji porządku dziennego.

Przypominam, że zgodnie z art. 39 ust. 1 regulaminu Sejmu pierwsze czytanie obejmuje uzasadnienie projektu przez wnioskodawcę, debatę w sprawie ogólnych zasad projektu oraz pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawców.

Proszę wobec tego o zabranie głosu przedstawiciela wnioskodawców pana posła Jacka Tomczaka, bardzo proszę.

Poseł Jacek Tomczak (PSL-Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Dziękuję, pani przewodnicząca.

Szanowni państwo, mam przyjemność przedstawić projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz jego uzasadnienie.

Celem projektu jest wprowadzenie przepisu przejściowego umożliwiającego ponowne kandydowanie i objęcie funkcji rektora w kadencji 2020-2024 osobom obecnie pełniącym tę funkcję w pierwszej kadencji.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zakłada ograniczenia wiekowe dla kandydatów na rektora, formułując wymagania określone w art. 20 ust. 1 pkt 7 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy, które dotyczą ukończenia 67. roku życia do dnia rozpoczęcia kadencji. Taka regulacja uniemożliwia kandydowanie obecnym rektorom, którzy pełnią tę funkcję po raz pierwszy a którzy w roku 2020 będą mieli ukończone 67 lat.

Stanowisko ustawodawcy w zakresie ograniczeń wiekowych bardzo radykalnie zmienia dotychczasową regulację w kwestii możliwości ubiegania się o objęcie funkcji rektora. Na marginesie należy zauważyć, że obecna regulacja znacząco odbiega w tym zakresie od projektu ustawy przedstawionego środowisku akademickiemu przez ministerstwo.

Rektorzy uczelni, którzy pełnią obecnie funkcję w drugiej kadencji, niezależnie od określonych wymogów dla kandydatów na rektora, ze względu na zakaz pełnienia funkcji więcej niż dwie kadencje, nie będą mogli ubiegać się o reelekcję. Z taką świadomością obejmowali również funkcję rektora w momencie rozpoczęcia urzędowania, bowiem obecna regulacja w tym zakresie nie odbiega od dotychczasowych regulacji. Sytuacja odmienna następuje w przypadku rektorów pełniących tę funkcję po raz pierwszy. Tracą oni możliwość ponownego ubiegania się o objęcie funkcji a jednocześnie są zobowiązani do wprowadzenia uczelni w nową rzeczywistość kreowaną przez ustawę.

Powszechny jest pogląd o bezprecedensowości i skali proponowanych zmian we wszystkich obszarach szkolnictwa wyższego. Obecni rektorzy pierwszej kadencji brali czynny udział w konsultacjach w przekonaniu, że są współtwórcami proponowanych zmian w systemie szkolnictwa wyższego i, że to oni mają przynajmniej możliwość ich wdrażania w swoich szkołach wyższych. Rektorzy pierwszej kadencji będą zobowiązani do wprowadzenia nowego modelu zarządzania uczelnią, w tym w zakresie organizacyjnym, ale – przede wszystkim – i personalnym.

Warto podkreślić, że dla szeregu środowisk akademickich kryterium 67 lat, dotyczące ograniczenia możliwości kandydowania na funkcję rektora, było dużym zaskoczeniem. Jednakże warto rozważyć sytuację, że w trakcie kadencji w takich sytuacjach, kiedy wprowadza się tak daleko idącą regulację, przeważnie formułuje się przepisy przejściowe. Takie przepisy przejściowe dotyczyły szeregu ustaw wprowadzających daleko idące zmiany, chociażby w ustawie o samorządzie gminnym zmian dotyczących kadencyjności wójtów, burmistrzów, prezydentów. Tak samo wydaje się w sytuacji, w której rektorzy brali udział we współtworzeniu tej reformy, a także brali udział we wprowadzaniu jej zapisów i są autorytetami w swoich środowiskach, gdy te środowiska akademickie widziałyby chętnie, żeby kontynuowali pracę, którą dobrze rozpoczęli, na rzecz własnych uczelni. Chodziłoby o to, żeby dać im taką szansę i możliwość kontynuowania tej pracy, tym samym poszerzając liczbę kandydatów, którzy mogliby ubiegać się o stanowisko rektora.

Z tych powodów uważamy, że ta ustawa jest niezbędna i konieczna.

Prosimy Wysoką Komisję o pozytywne zaopiniowanie tego projektu ustawy.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję.

Szanowni państwo, otwieram dyskusję.

W pierwszej kolejności bardzo proszę o zabranie głosu pana profesora Wojciecha Maksymowicza, sekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Wojciech Maksymowicz:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca.

Wysoka Komisjo, poselski projekt ustawy, zgodnie z treścią uzasadnienia, ma dotyczyć rektorów pełniących obecnie funkcję rektora w ramach pierwszej kadencji.

Przyjęte w aktualnej, obowiązującej ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce rozwiązania w zakresie wymagań związane z wiekiem osób kandydujących, jeśli chodzi o sprawowanie funkcji organów lub w organach uczelni publicznych oraz pełnienie funkcji w gremiach opiniodawczo-doradczych ministra właściwego do spraw szkolnictwa

wyższego i nauki a działających w systemie szkolnictwa i nauki, należy oceniać w szerszym kontekście całościowej, spójnej koncepcji ustawodawcy.

Przyjęte, w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, rozwiązania, które dotyczą wymagań związanych z wiekiem osób kandydujących do objęcia funkcji rektorów uczelni publicznych, nie wykluczają możliwości skorzystania z wiedzy i doświadczenia ustępujących rektorów. Ustępujący rektorzy, którzy nie spełniają wymogów w zakresie wieku uprawniającego do ubiegania się o tę funkcję na kolejną kadencję, zachowują możliwość kontynuowania pracy w uczelni, więc ich wiedza i doświadczenie, które są związane z wdrażaniem reformy systemu szkolnictwa wyższego i nauki, mogą być nadal wykorzystywane w ramach pełnienia przez nich innych funkcji w uczelni, np. o charakterze doradczym lub opiniodawczym, czy też funkcji kierowniczych, dla których ustawa nie określa wymagań związanych z wiekiem.

Zastrzeżenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego budzi także proponowane w projekcie ustawy zawężenie stosowania ograniczenia wieku wyłącznie do kandydatów na rektorów sprawujących tę funkcję w kadencji rozpoczętej w 2016 r. Nie jest jasne, jakie jest uzasadnienie nieobjęcia zakresem regulacji kandydatów pełniących obecnie funkcje rektorów uczelni publicznych w kadencjach rozpoczętych w latach 2015 i 2017. Należy zauważyć, stosownie do przepisów wprowadzających ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, że kadencje rektorów uczelni publicznych rozpoczęte w latach 2015 i 2017 również trwają do dnia 31 sierpnia 2020 r.

Należy także wskazać, że w wielu uczelniach procedury wyborcze zostały już rozpoczęte. Mając na uwadze dotychczasową praktykę w tym zakresie, na początku II kwartału bieżącego roku zostaną zakończone. Warto w tym miejscu odnotować, że w jednej z uczelni gdańskich wybory zostały już przeprowadzone a, w ich wyniku, wyłoniono rektora elekta. W tej sytuacji, a także ze względu na czas potrzebny do przeprowadzenia procedury legislacyjnej, wskazuje się na niecelowość dalszych prac nad proponowanym projektem ustawy.

Niezależnie od tego, odnosząc się do przedstawionego projektu ustawy, należy zauważyć, że w przypadku uznania przedstawionego celu projektu za zasadny, projekt wymagałby szeregu zmian o charakterze legislacyjnym, redakcyjnym i prawnym. Należy przede wszystkim zauważyć, że proponowany art. 20a jest przepisem epizodycznym. Jego wprowadzenie do systemu prawa, zgodnie z zasadami legislacji, wymagałoby zmiany ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W przypadku ustaw szczególnie obszernych lub zasadniczo zmieniających dotychczasowe ustawy – zgodnie z zasadami legislacji – przepisy o wejściu w życie ustawy «głównej» oraz przepisy zmieniające, uchylające, epizodyczne, przejściowe i dostosowujące można zamieścić w oddzielnej ustawie (ustawie wprowadzającej). W związku z tym zamieszczenie projektowanego art. 20a jako przepisu epizodycznego pośród przepisów merytorycznych ustawy należy uznać za niezgodne z zasadami poprawnej legislacji.

Wysoka Komisjo, podstawowy argument faktyczny to jest właśnie to, że procedury są nie tylko w toku, ale niektóre są już właściwie zakończone albo na ukończeniu. Zanim zakończy się proces legislacyjny, doszłoby do kompletnego zaburzenia trybu i działań. Trzeba stwierdzić, że dotyczy to... ten przepis mógłby dotyczyć dziewiętnastu rektorów (na dziewięćdziesiąt uczelni), czyli to bardzo duża zmiana, bardzo głęboka, jeśli chodzi o liczbę.

Proszę także pamiętać, że do końca lutego, zgodnie z ustawą, planowane jest zakończenie procesu zgłaszania kandydatur. Zakończenie procesu legislacyjnego praktycznie i faktycznie jest niemożliwe przed końcem obowiązywania wymogu w zakresie zgłaszania kandydatów na rektorów, a więc trzeba by cały ten proces odwrócić pewnie innymi działaniami ustawowymi.

Chcę powiedzieć, że podobna regulacja, pozwalająca na zatrudnianie rektorów w starszym wieku, występowała w poprzedniej ustawie, ale dotyczyła praktycznie tylko jednego mechanizmu i to konkursowego, a nie wyborczego. Znowu więc mamy zupełnie inną sytuację, która w większości uczelni nie jest przyjmowana. Praktycznie chyba żadna uczelnia nie zdecydowała się na krok konkursowy.

Teraz – już jako człowiek, który zbliża się do tego wieku – z pełną świadomością muszę powiedzieć, że tak naprawdę rozwój polskiej nauki wymaga tego, żeby korzystać z doświadczenia osób doświadczonych, ale otwierać drogę przed tymi, którzy są bardzo energiczni, prężni i mogą stworzyć nowe warunki. Tak jak to jest na całym świecie, gdzie, niestety, na kwitnących uniwersytetach kończy się karierę nieco wcześniej niż w Polsce, nie mówiąc o zarządzaniu. Idea, która była w tle, w wyniku bardzo długotrwałych, żmudnych dyskusji, dotyczących wielu obszarów, przed przyjęciem ustawy zasadniczej Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, była taka, żeby wzmocnić polską naukę również w takich działaniach. Ta propozycja nie zmierza w tym kierunku.

Niemniej skupiam się na części czysto merytoryczno-prawnej, która w naszym pojęciu powoduje, że proponowany projekt ustawy nie powinien być procedowany z uwagi na zastrzeżenia, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego negatywnie ocenia przedłożony projekt poselski ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Pan poseł wnioskodawca dostanie głos na koniec dyskusji, zgłaszał się do wypowiedzi pan poseł Marcin Kulasek.

Bardzo proszę.

Poseł Marcin Kulasek (Lewica):

Szanowna Komisjo, pani przewodnicząca, chciałem zająć stanowisko w imieniu klubu Lewica.

Projekt zgłoszony przez posłów Polskiego Stronnictwa Ludowego sprowadza się do umożliwienia rektorom uczelni publicznych, którzy w 2020 r. kończą 67. rok życia, ubieganie się o ponowny wybór na zajmowaną dotychczas funkcję. W ten sposób ustawa ta wprowadza czasowy wyjątek od zasady ogólnej, że o wybór na funkcję rektora może ubiegać się osoba, która do dnia rozpoczęcia kadencji nie ukończyła 67. roku życia. Proponowana regulacja z pewnością jest korzystna dla grupy rektorów, którzy w 2020 r. kończą 67 lat i chcieliby ubiegać się o ponowny wybór. Zadaniem Komisji powinno być rozważenie, czy mamy do czynienia z interesem społecznym na tyle istotnym, by zmienić uchwaloną już dwa lata temu ustawę.

Z jednej strony w polskim szkolnictwie wyższym występuje tzw. odwrócona piramida wieku, tj. najwięcej pracowników naukowo-dydaktycznych to osoby starsze, znacznie mniejszą grupę stanowią natomiast osoby młode i w średnim wieku. Stanowiska kierownicze w szkolnictwie wyższym zajmowane są zaś głównie przez najstarszych pracowników. Budzi to frustrację młodszej kadry naukowej. Z drugiej strony polskimi uczelniami kieruje wielu doświadczonych rektorów, których dorobek organizacyjny budzi uznanie. Chcą oni kontynuować swoją misję przez drugą kadencję i mieć możliwość poddania się weryfikacji wyborczej w społecznościach akademickich swoich uczelni.

Lewica sprzeciwia się dyskryminacji tej grupy ze względu na wiek. Rozważając powyższe racje, klub Lewicy wnioskuję o skierowanie ustawy do dalszego procedowania.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję.

Do wypowiedzi zgłasza się również pan poseł Michał Wypij, ktoś jeszcze?

Wiedzą państwo, że nie widzę w dużej sali... przepraszam, dobrze.

Poseł Michał Wypij (PiS):

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, mam pytanie: czy być może najpierw nie powinny głosu zabrać organizacje społeczne, studenckie, tudzież branżowe?

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Szanowny panie pośle, zwyczaj jest taki, że najpierw w dyskusji biorą udział posłowie, więc bardzo proszę, jeśli pan jednak skorzysta z tego, że ma możliwość zabrania głosu.

Poseł Michał Wypij (PiS):

Oczywiście.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Jest jeszcze pani poseł Fabisiak.

Jeśli się nikt nie zgłasza to, oczywiście, poprosimy o wypowiedzi gości.

Poseł Michał Wypij (PiS):

Zatem, szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, panie ministrze, szanowni państwo, biorąc pod uwagę krytyczną opinię, wyrażoną m.in. przez Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego, członków „Solidarności”, Związku Nauczycielstwa Polskiego i Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, jak i doświadczenie szerokiej konsultacji społecznej wokół tworzenia tzw. konstytucji dla nauki, czyli reformy systemu, a także wczytując się bardzo dokładnie w analizę Biura Analiz Sejmowych, w imieniu Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość złożę wnioszek o odrzucenie tego projektu w pierwszym czytaniu.

Uznaję go za absolutnie krytyczny i nie znajduję najmniejszego uzasadnienia, dlaczego mielibyśmy wyłączyć pewne przepisy z funkcjonowania a jednocześnie dopuścić do sytuacji, w której – jak napisano w opinii BAS – „doszłoby do podwójnego i nierównego traktowania osób, które byłyby w wieku przekraczającym bądź zbliżonym do 67. roku życia.

Zatem, tak jak na wstępie, w imieniu klubu wnoszę o odrzucenie projektu w pierwszym czytaniu.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, pani poseł Joanna Fabisiak.

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Bardzo dziękuję.

Odniosę się najpierw do przedstawianych tutaj wątpliwości co do możliwości uchwalenia tej ustawy, tzn. wątpliwości legislacyjnych. Myślę, że wobec niewielkiego zakresu zmiany i jeszcze okresu ponad dwóch tygodni nie ma żadnych przeszkód, aby uchwalić tę ustawę – po to jest posiedzenie Komisji i potem posiedzenie komisji senackiej.

To rzecz pierwsza, jeśli chodzi o wątpliwości.

Jeśli chodzi o konsultacje społeczne, przed chwilą pan poseł mówił o szerokich konsultacjach. Takie były prowadzone także w Warszawie i akurat tutaj stanowisko w wielu wypadkach jest zupełnie odmienne.

Dlaczego? Dwa argumenty.

Pierwszy argument dotyczy pewnej równości praw obywatelskich. Otóż, gdy wybiera się rektora to gdzieś tam – kolokwialnie mówiąc – w tyle głowy ma się na myśli to, że będzie on mógł nim być dwie kadencje, jeśli będzie dobrze zarządzał, bowiem przecież podejmuje różnorodne projekty, które dobrze, jeśli są kontynuowane. Tak jest w tym wypadku. Nie wiem, czy państwo posłowie zapoznali się z sytuacją dziewiętnastu rektorów, z których większość – nie wiem, czy wszyscy, bo wszystkich spraw nie badałam – ma podjęte projekty, które warto, by realizowali. Z pewnością to jest z korzyścią dla polskiej nauki.

Jest też inny argument: pewna dyskryminacja wieku. Jak już było wtedy, gdy uchwalaliśmy, tak teraz niedobrze podkreślana w wypadku właśnie tego przepisu przejściowego.

Są zatem argumenty i merytoryczne, i pozamerytoryczne.

Wreszcie odpowiadając na to, że ma to być taka duża zmiana. Niecałe 25% przy dziewięćdziesięciu uczelniach – jeśli tych dziewiętnastu rektorów zostanie, to naprawdę w 90 uczelniach ta zmiana będzie może jak powiew wiatru. Zmieni całą polską naukę, czego oczywiście polskiej nauce życzę.

Zatem myślę, że jest wiele poważnych argumentów, aby ten przepis przejściowy przyjąć i pozwolić bardzo wybitnym rektorom realizować zadania, które podjęli wcześniej,

zarówno zadania o charakterze merytorycznym, jak i częściowo czy też w wielu wypadkach będzie to miało charakter finansowy.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Chyba jeszcze pani poseł Katarzyna Lubnauer się zgłaszała, nie?

Dziękuję.

Czy jeszcze ktoś z posłów chciałby zabrać głos?

Nie słyszę.

Bardzo proszę, teraz goście – czy ktoś chce zabrać głos?

Panowie, bardzo prosiłabym, żebyście się przedstawiali.

To może po kolei, bardzo proszę.

Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich Jan Szmidt:

Dziękuję.

Jan Szmidt, przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

Dostaliśmy ten projekt do opiniowania. Przeczytam tylko kwintesencję w postaci protokołu posiedzenia prezydium konferencji z dnia 27 stycznia br. Mianowicie: „W związku z rozpoczęciem na niektórych uczelniach, a w co najmniej jednym przypadku zakończeniem, procedury wyboru rektora uznano rozpatrywanie inicjatywy zmiany przepisów ustawy dotyczących tej procedury i przedstawienie stanowiska w tej sprawie za niecelowe. Natomiast wskazano na celowość całościowej analizy tych przepisów w związku z pojawiającymi się wątpliwościami dotyczącymi ich interpretacji”.

Chcę podkreślić, że procedury trwają.

Po drugie, w trakcie przyjmowania tej ustawy konferencja rektorów zgłaszała szereg wniosków, które miały tę sprawę uporządkować. Ustawa została przyjęta przez Wysoką Izbę w takim kształcie, w jakim jest i musimy się jej podporządkować. Natomiast zmiany dotyczące tego w tej chwili uważamy nawet za niecelowe do rozpatrywania z naszego punktu widzenia. Oczywiście, głosy będą podzielone. Procedury biegną i mogą się wydarzyć różne zdarzenia, a to są sprawy bardzo drażliwe i mogące wywoływać w konsekwencji procesy sądowe i różnego rodzaju mało przewidywalne zdarzenia. Mamy już tego przykłady z poprzednich lat, kiedy jakiegokolwiek zmiany i uchybienia w trakcie trwania procesu wywoływały bardzo duże reminiscencje na uczelniach.

Uznaliśmy, że w ogóle rozpatrywanie przez nas tej sprawy ze względu na toczący się już proces w tym momencie jest niecelowe. Stąd naszej opinii nie przedstawiamy, ale chyba jest jednoznaczna: nie powinniśmy się tym zajmować.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Chyba jestem też winna państwu informację, że gdy idzie o procedowanie ze strony Komisji nie było tutaj żadnych postojów. Stała procedura przebiegała zgodnie z planem i z przyjętymi zasadami. Faktycznie, chyba rzeczywiście państwo wnioskodawcy troszeczkę późno złożyli ten projekt.

Bardzo proszę, kto jeszcze z panów chciałby zabrać głos?

Prezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego Janusz Szczerba:

Janusz Szczerba, prezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Pozwolę sobie przedstawić stanowisko prezydium Rady. „Prezydium Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP wyraża swoje negatywne stanowisko w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, które wpłynęło do sekretariatu Marszałka Sejmu w dniu 17 grudnia 2019 r. Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP jest przeciwna jakimkolwiek formom dyskryminacji, w tym dyskryminacji związanej z kryterium wieku. Jesteśmy zdania, że proces likwidacji wszelkich form dyskryminacji powinien być rozwiązywany systemowo i z chęcią się włączymy w takie

prace. Jednakże propozycja posłów Klubu Parlamentarnego PSL-Kukiz15, dotycząca wpisania art. 20a w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ma w zamyśle znieść próg wiekowy w wąskim przedziale czasowym, według naszej wiedzy, tylko dla nielicznej grupy osób, na co nie możemy się zgodzić”.

W tej sytuacji, w kontekście ewentualnego przyjęcia proponowanej poprawki, inne grupy będą pokrzywdzone, np. już wybierani elektorzy na uczelniach.

Dziękuję.

To stanowisko pani przewodniczącej przedstawię.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Chyba jeszcze ktoś się zgłaszał, bardzo proszę.

Wiceprzewodniczący Komisji Zakładowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” Uniwersytetu Łódzkiego Zbigniew Zdrojewski:

Zbigniew Zdrojewski, Uniwersytet Łódzki, Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność”.

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, panie i panowie posłowie, chciałbym może, bo to jestem taki niski poziom, że tak powiem, który dotyka nas... nie wiem, czy jest tutaj jeszcze komisja zakładowa jakiejś uczelni? Natomiast bardzo nas interesuje ta cała sytuacja. Wstępnie może coś przeczytam... trochę się denerwuję, bardzo przepraszam państwa. Chciałbym się odnieść do tej ustawy. Może kawałek przeczytam, żeby wejść w temat.

„Chcemy podziękować państwu posłom w imieniu społeczności akademickiej, którą reprezentujemy, za przygotowanie tej poprawki, która ma na celu naprawę niefortunnego zapisu w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”.

Tak jak wszyscy tutaj już wiemy, zmiana miałaby wykluczyć osoby, które w tym roku kończą 67 lat.

Szczególnie na naszej uczelni uważamy, że sytuacja ta może nam bardzo pokrzyżować plany, bo w tej chwili współpraca naszej uczelni... jesteśmy w takiej trochę dziwnej, bardzo ciężkiej sytuacji, jeśli chodzi o uniwersytet, ale świetnie sobie dajemy radę. W związku z tym możliwość wyboru rektora na drugą kadencję miałaby dużą szansę, że tak powiem – wspomóc i rozwinąć naszą uczelnię. Może spróbuję znów coś przeczytać.

„Ponowny wybór zgodnie z wolą środowiska danej uczelni daje rektorowi szansę realizacji rozpoczętych już działań, prowadzących do poprawy funkcjonowania i dostosowania uczelni do warunków małej ustawy. Uważamy, że powtórny wybór rektora daje szansę na dalszy i akceptowalny społecznie, a zarazem szybki rozwój uczelni. Nie spowoduje on opóźnień związanych z wdrożeniem się nowych osób w proces zarządzania uczelnią...” ale nie zawsze merytoryczne zmiany personalne. Uważamy, że należy korzystać z dotychczasowych osiągnięć uczelni. Dlatego też każde takie zachwianie, taki drobny chaos powoduje to, że można wypaść, że tak powiem – z rytmu.

Tak uważa nasze środowisko. Zostałem do tego wytypowany, żeby u państwa się tutaj pokazać. Uważamy, korzystając z prawa do autonomii, żebyśmy decydowali również... my przecież odpowiadamy i przed ludźmi, i przed władzami. Nie sądzimy, żeby nam się miało nie udać. Dlatego też uważamy, że powinniśmy jako społeczność akademicka spróbować, tym bardziej, że mamy bardzo dobrą współpracę jako związki zawodowe z władzami. Zostało to docenione przez pana prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę, który wręczył nam certyfikat „Pracodawca Przyjazny Pracownikom”. W związku z tym uważamy, że nie widać tu żadnego zagrożenia dla ustawy, tak przynajmniej odczuwamy na dole, działając na uczelni, żeby ten projekt ustawy odrzucić.

W ogóle bardzo dziękujemy za to, że ta ustawa się pojawiła. Liczymy na to, że przyjmą to państwo w jakimś takim poczuciu sprawiedliwości. Apelujemy o to, żeby można było się jeszcze raz nad tym pochylić, bo naprawdę część szkół może być przegrana. „Szkoła” to jest może puste słowo czy tam uczelnia wyższa, przecież tam są ludzie – po prostu ci ludzie tracą pracę i sens dalszego istnienia.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję.

Bardzo proszę, profesor Marciniak.

Przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego Zbigniew Marciniak:

Zbigniew Marciniak, przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

To jest dla nas trudna sytuacja, bo znam tę całą dziewiętnastkę i bardzo szanuję ich dorobek, ale to nie pojedyncze osoby wprowadzają reformę, tylko uczelnie. Całe środowiska ją wprowadzają. Bardzo nieszczęśliwa jest sytuacja uczelni, która wisi na jednym człowieku i reforma się wywróci, jeśli on nie będzie dalej rektorem.

Jako rada główna daliśmy opinię. Argument czysto formalny, że procedury faktycznie nie będą, natomiast jest też problem moralny. Czemu inne osoby, które przekroczyły 67. Rok życia, mają być wyeliminowane z tego procesu? Dlatego, że nie były wcześniej rektorem? Może są świetni kandydaci na rektora, którzy mają 67 lat i by jeszcze lepiej od tych pracujących dzisiaj to robili. Skoro zgodziliśmy się na tę regulę dwa lata temu, to się jej trzymajmy, nie łammy reguł dla niedużej grupy osób. Naprawdę, w tych uczelniach da się radę wybrać dobre osoby a nie wątpię, że tacy rektorzy jak rektor łódzki, niezwykle zasłużona osoba, będą pomagać z całej siły reformę dalej wprowadzać – znam tego człowieka i wiem, że można do niego mieć zaufanie.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Pani poseł, ale tę część dyskusji już kończymy, bo goście się już wypowiedzieli. Tak? Chce pani jeszcze zabrać głos?

To bardzo proszę.

Poseł Katarzyna Kretkowska (Lewica):

Tylko krótko.

Nie brałam udziału w pracach Sejmu, kiedy ta ustawa była przegłosowana. Warunek wiekowy w ogóle wydaje mi się nieuzasadniony, będę za tą poprawką. Zresztą pan poseł w imieniu klubu Lewicy powiedział, że będziemy głosować za tą poprawką.

Natomiast zgadzam się ze stanowiskiem ZNP, czy jeszcze dalej idącym, że w ogóle ograniczenie wieku jest niezasadne a tym bardziej w sytuacji, w której wydłuża się wiek biologiczny, zdolność zawodowa i intelektualna, długość życia. Z punktu widzenia państwa skazywanie ludzi na życie z emerytury jest dla państwa mało zasadne także ze względów finansowych, bo po co ludzi posyłać na emerytury, na których państwo czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych później nie ma środków? Doskonale wiemy, że są ludzie, którzy są w pełni sił twórczych i intelektualnych. Mogę tu sypać nazwiskami ludzi po siedemdziesiątce, osiemdziesiątce, dziewięćdziesiątce, którzy piszą prace naukowe, każdy je zna.

Z drugiej strony nikt nie każe nikomu głosować na tę czy inną osobę przy wyborze rektora. To jest dobrowolny wybór społeczności uczelnianej, więc po co stawiać takie sztuczne warunki? Jeżeli ktoś będzie uważany przez społeczność za zbyt mało prężnego to go, po prostu, nie wybiorą – po co stawiać taki sztuczny warunek?

Przy tej źle skonstruowanej i krzywdzącej ustawie, jeżeli możemy ją choć trochę poprawić to poprawmy ją w tym zakresie, jaki jest proponowany.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję.

Widzę jeszcze dwie osoby.

Pan na końcu, proszę się przedstawić... tutaj widzę jeszcze zgłaszającego się pana, tak? Czy ktoś jeszcze, bo chciałabym zamknąć listę?

Dwie osoby się zgłaszają, dziękuję.

Bardzo proszę.

Wiceprzewodniczący Niezależnego Zrzeszenia Studentów Marcin Waryszak:

Marcin Waryszak, Niezależne Zrzeszenie Studentów.

Pani przewodnicząca, szanowni państwo – oczywiście, zgadzamy się w kwestii, że decyzja dotycząca tego, kto powinien zostać rektorem, powinna zależeć wyłącznie od kompetencji, nie od wieku. Jednakże niepokoi nas to, że zmiany są wprowadzane

w trakcie wyborów rektorskich, co może wprowadzić tak naprawdę jedynie chaos organizacyjny na uczelniach, szczególnie że już w tej chwili wielu rektorów tak naprawdę jest w fazie uzyskiwania głosów elektorów. Elektorzy już mają szerokie dyskusje na ten temat. Wprowadzanie w tej chwili zmian dotyczących wieku wydaje nam się bardzo niepokojące.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję.

Pan zabierze już chyba ostatni głos w dyskusji, oddam potem głos posłowi wnioskodawcy. Bardzo proszę.

Przewodniczący Krajowej Reprezentacji Doktorantów Aleksy Borówka:

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, nazywam się Aleksy Borówka i jestem przewodniczącym Krajowej Reprezentacji Doktorantów.

Chciałbym tylko bardzo krótko odnieść się do – w mojej opinii – dwóch najistotniejszych kwestii.

Przede wszystkim, jeżeli ta propozycja nie zostanie poparta, oczywiście, musimy liczyć się z tym, że grono zasłużonych, wybitnych rektorów nie będzie mogło kontynuować swojej kadencji. Z drugiej strony jednak, szanowni państwo, w mojej opinii procedowanie nie jest celowe, ponieważ zmieniamy reguły w trakcie gry, co może spowodować jeszcze większe perturbacje dla uczelni. Celowość rozpatrywania tej propozycji miałaby większy sens, gdyby zmiana była procedowana w czasie prac nad ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję.

Bardzo proszę, panie pośle wnioskodawco – głos zabierze pan poseł Jacek Tomczak.

Poseł Jacek Tomczak (PSL-Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Dziękuję bardzo, szanowna pani przewodnicząca.

Wysoka Komisjo, trzeba sobie wyobrazić, że kryterium 67 lat, nie da się ukryć, jest pewnym dyskryminacyjnym kryterium. Wywarło ogromne zmiany w środowisku naukowym w Polsce. Proszę sobie pomyśleć, gdyby przełożyć to kryterium np. na polski Sejm, polski Senat albo polski rząd, jak dalekie zmiany by to wywołało. Zdajemy sobie sprawę, że wprowadzanie tak daleko idących zmian...

Pytanie: czy może MNiSW będzie chciało dalej to kryterium przenosić na poszczególne sfery życia publicznego – Sejm, Senat czy rząd?

Natomiast wiemy dobrze, że bez przepisów przejściowych wprowadzanie takich zmian jest po prostu błędem, bo w tym wypadku nie kompetencje, tylko brutalne kryterium wieku będzie decydowało o tym, czy ktoś może kandydować. Nie wola środowiska naukowego, doświadczenie, dorobek, dokonania, ale kryterium wieku ma zadecydować o tym, czy ktoś będzie mógł kandydować, czy nie.

Mamy pełną świadomość, że nasza zmiana nie do końca zmienia tę rzeczywistość, ratuje ułamek. Chcemy po prostu umożliwić kandydowanie szeregowi wybitnych polskich naukowców pełniących po raz pierwszy funkcje rektorów, którzy zostali zaskoczeni tą zmianą a jednak brali udział w konsultacjach, wprowadzają dzisiaj te zmiany i nowy model zarządzania uczelnią na podstawie zmian, które przygotowało MNiSW, mają już konkretne doświadczenia. Chcemy dać szansę środowiskom naukowym, ażeby zadecydowały, czy dalej chcą im powierzyć możliwość realizacji tej misji, którą rozpoczęli w zgodzie z założeniami reformy, którą przygotowało ministerstwo.

Nie jest to wielka zmiana, ale jest zmianą kluczową. Byłaby gestem dobrej woli w stosunku do środowiska naukowego oraz docenieniem dorobku, tak jak panowie rektorzy mówili, wielu wybitnych rektorów i ich pracy, którą poświęcili polskiej nauce i polskim uczelniom.

To, że rozpoczęła się procedura, nie stanowi żadnego problemu, ponieważ np. na Uniwersytecie Gdańskim, gdzie już mamy jakby kwestię ukończoną, te przepisy właściwie

nie miałyby żadnego zastosowania w tamtej procedurze. Natomiast to, że trwa proces wyboru elektorów, to jeszcze jest dobry moment na to, ażeby móc tę ustawę uchwalić. Argument taki, że procedury się rozpoczęły, jest najlepszym argumentem do tego, ażeby jak najszybciej uchwalić tę ustawę i bezzwłocznie przyjąć ją w polskim parlamencie.

Ta ustawa została złożona przez wnioskodawców ponad dwa miesiące temu. Mogliśmy ją spokojnie już dawno uchwalić. Faktycznie, prace w Komisji były bezzwłoczne od momentu skierowania, tak jak pani przewodnicząca powiedziała, ale nie do końca wnioskodawcy mieli wpływ na to, kiedy ta ustawa została skierowana do Komisji.

Myślę, że szkoda już czasu na narzekanie na to, czy za późno, czy nie. Jest ostatni moment, żeby pilnie uchwalić tę ustawę, która w pewnym aspekcie ratuje reformę, dając szansę wielu wybitnym polskim rektorom na kandydowanie i zweryfikowanie się przed środowiskiem akademickim, czy chciałoby dalej powierzyć im sprawowanie funkcji rektora.

Liczymy bardzo na szerokie poparcie tejsze ustawy ponad podziałami politycznymi. Dziękujemy za szereg głosów wspierających tę ustawę.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję.

Szanowni państwo, zamykam dyskusję.

Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu ustawy z druku nr 140.

Został zgłoszony wniosek o odrzucenie. Wobec tego poddaję pod głosowanie wniosek zgłoszony przez posła Michała Wypija o odrzuceniu projektu ustawy z druku nr 140.

Bardzo proszę, kto z państwa jest za odrzuceniem? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Dziękuję.

Proszę o wyniki.

Sekretarz Komisji Elżbieta Wojciechowska:

Za wnioskiem głosowało 20 posłów, przeciw – 12, nikt się nie wstrzymał.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Wobec tego stwierdzam, że Komisja wniosek przyjęła. Przypomnę, że odrzuciliśmy projekt w pierwszym czytaniu.

Wobec tego pozostaje nam jeszcze wybór posła sprawozdawcy. Chciałam zaproponować pana posła Michała Wypija.

Czy pan poseł Michał Wypij się zgadza?

Poseł Michał Wypij (PiS):

Oczywiście, zgadzam się.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Dziękuję.

Czy są jeszcze jakieś inne propozycje?

Nie słyszę.

Zamykam posiedzenie Komisji.

Dziękuję państwu bardzo.